

Joanna Tokarska-Bakir - profesor Uniwersytetu Warszawskiego, Katedra Historii Idei i Antropologii Kultury, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, docent w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk.

Wyjątkową okazją do uzasadnienia tej kandydatury do Nagrody ks. St. Musiała SJ stała się dedykowana pamięci ks. Musiała książka *Legendy o krwi. Antropologia przesądu*, (Warszawa 2008). To imponujący efekt wieloletnich interdyscyplinarnych badań. Autorka wnikliwie prześledziła losy *blood libels* w europejskiej pamięci i wykazała ich związki ze współczesnym antysemityzmem, co dokumentują obszerne fragmenty wywiadów z mieszkańcami Sandomierszczyzny. Stała się tym samym kontynuatorką myślenia ks. Musiała, spod którego pióra wyszły m.in. wstrząsające teksty o mordzie rytualnym. Prof. Tokarska-Bakir potwierdziła także przekonanie Jezuity, że przedstawiający mord rytualny obraz z sandomierskiej katedry służył szerzeniu nienawiści.

Z działalnością prof. Joanny Tokarskiej-Bakir można się także zapoznać na stronie dokumentującej aktywność założonego przez nią Archiwum Etnograficznego (UW): www.archiwumetnograficzne.edu.pl

Fragmenty recenzji *Legend o krwi* wybitnych znawców przedmiotu

„Imponuje w niej nie tylko szeroka paleta przywoływanych źródeł i opinii, wielostronność lektur, na których zbudowana jest analiza Autorki, ale i fakt, że interdyscyplinarność jej ujęcia charakteryzuje się przejrzystym łądem. Nie ma tu żadnych prestidigitatorskich fajerwerków informacyjnych czy popisów erudycyjnych. Wszystko podporządkowane jest procesowi wchodzenia w temat. Jeśli Autorka sięga po »nieswoje« czasy i pola badawcze, czyni to po to, by samej lepiej zrozumieć i innym przekazać jak się spełnia historia i jakimi pomostami dosięga współczesności.

Celem inicjalnej eskapady Autorki w średniowiecze jest zrozumienie i ukazanie dróg »legendy o krwi« do współczesności, a także do przeszłości nie tak bardzo odległej.. Tak odległej i tak zarazem niedalekiej jak pogromy lat 1945-1946 i fala mordów dokonanych w Polsce na ocalałych z Holokaustu w latach 1944-1947.

Mimo iż bezpośrednio temat fali bezpośrednio powojennych pogromów (a wszystkie były wywołane rzekomym przypadkiem mordu rytualnego) jest w książce Joanny Tokarskiej-Bakir prawie nieobecny, przynosi nam ona najgłębsze w polskiej literaturze spojrzenie na genezę tego zjawiska.”

prof. Feliks Tych

„Tokarska-Bakir przekonująco pokazuje jak trauma nieczystego sumienia przekształca się w najpierw w niepamięć, a potem w dyskurs antysemicki.”

dr Alina Cała

„Autorka sięga do źródeł dotąd karygodnie zaniedbywanych a w żadnej monografii nie badanych łącznie i wzajemnie nie konfrontowanych – i sięga po nie za pomocą narzędzi poznawczych i wykładniczych kunsztownie przez nią konstruowanych i doskonalonych przez lata żmudnej a owocnej pracy badawczej, a w żadnym innym warsztacie naukowym nie do znalezienia. Mowa tu o autorce jaka nigdy dotąd nie poniosła poznawczej porażki, której każde kolejne dzieło budowane na uprzednich dokonaniach czyniły obraz wyrazistszym, jego rozumienie głębszym, a jego doniosłość oczywistszą. Pod względem bogactwa źródłowego materiału i wartości poznawczej (w odróżnieniu od statystycznej cenzurki), samowiedzy warsztatowej i wykładniczego kunsztu, *Legendy o krwi* biją na głowę ogromną większość produkowanych dziś sprawozdań badawczych – przeglądowych jak i terenowych – aspirujących do statusu zwierciadeł »rzeczywistości społecznej« (...).”

prof. Zygmunt Bauman

oprac. Jacek Maj
Collegium Artium
www.ca.org.pl